

Flått kan spre flere bakterie- og virussykdommer. Sykdommen som overføres hyppigst med flåttbitt i Norge er *Lyme borreliose*.

{mosif usergroup!=public} [Her finner du: Fakta om Flått](#) {else} [Logg inn og se fakta om Flåten her](#) {endif}

Sykdommer og smitte

Ill.: Sykdom etter flått øker i Norge. Her illustrasjon av flått, til høyre slik flåten ser ut når den har sittet lenge og sugd blod.

Ved smitte får man vanligvis et utslett som sprer seg ringformet utover i huden. Utslett kan oppstå i løpet av 3 til 30 dager etter at man har blitt bitt. Ved symptomer er det viktig at du tar kontakt med lege. Sykdommen behandles med antibiotika. I sjeldne tilfeller kan nervesystemet, enkelte ledd eller hjertet angripes.

- Hittil i år er det registrert 59 tilfeller av *Lyme borreliose* etter flåttbitt. Det betyr at vi allerede ligger 8 tilfeller foran fjorårets registreringer ved utgangen av mai måned, sier Preben Ottesen, avdelingsdirektør ved Avdeling for skadedyrkontroll på Folkehelseinstituttet.

Statistikk for de siste årene viser en stadig økning i antall alvorlige tilfeller. Fra 111 tilfeller i 2002 til 311 tilfeller i 2006, det høyeste antallet registrert noensinne. Det er imidlertid usikkert om dette skyldes flere reelle tilfeller, eller om leger og pasienter nå er blitt flinkere til å diagnostisere sykdommen. Hvis tendensen fortsetter, vil det i 2007 bli enda flere som får *Lyme borreliose* etter flåttbitt.

Hvordan fjerne flått?

Det er stor variasjon i størrelsen på flått. Det er ikke bare store, voksne flått som biter seg fast og suger blod, det er faktisk mer vanlig at nymfer gjør det. Disse er små og kan være vanskelige å oppdage.

Fjern flått så raskt som mulig. Flått som fjernes innen ett døgn etter at den har bitt seg fast overfører sjelden bakterier. Bruk gjerne en pinsett når du fjerner flått, den sitter ofte godt fast. Har du ikke pinsett kan du bruke fingrene.

- Ta tak med pinsetten, eller fingrene, helt nede ved huden, og dra flått raskt rett ut. Da har du størst mulighet for å få med deg hele flått, inkludert munndelene som har bitt seg fast.
- Om hele eller deler av munn og hode sitter igjen i huden har det ingen betydning i forhold til overføring av *Lyme borreliose*. For å unngå infeksjoner i bittstedet er det imidlertid best å få fjernet alt. Bruk en pinsett til å dra ut det som evt sitter igjen.
- Vask gjerne bittstedet med såpe og legg på litt antibiotikaholdig sårsalve.
- Gamle råd om å smøre flått inn med oljer, fett, sprit o.l. for at den lettere skal slippe taket, virker mot sin hensikt. Slike midler forsinker fjerningen og øker faren for sykdomsoverføring.

Når må du oppsøke lege?

Får du et rødt utslett som brer seg rundt flåttbittet må du kontakte lege. Husk at det kan gå opptil 30 dager før utslettet viser seg. Kontakt også lege hvis du i tiden etter flåttbittet føler deg slapp, har hodepine eller muskelsmerter.

Hvordan unngå å bli bitt?

Lange bukser, som er puttet ned i strømpene, eller støvler, reduserer muligheten for å bli bitt. Man kan også redusere risikoen for flåttbitt ved å gå på stier, i stedet for i høyt gress, lyng og kratt, i områder med mye flått. Myggmidler som inneholder DEET (N,N-dietyl-m-toluamid) fungerer også mot flått. For hunder og katter kan man få kjøpt flåttmidler hos veterinæren.

Det er viktig å sjekke kroppen for flått etter tur i områder med mye flått. Flått kryper raskt og kan bite seg fast de fleste steder på kroppen, men helst på steder med tynn hud.

Hvor finnes flått?

Skogflått er vanlig langs kysten av Norge opp til Helgeland. Aller vanligst er den på Sørlandet. Flått kan transporteres med fugler og således dukke opp langt utenfor sitt vanlige utbredelsesområde.

Vanlige vertsdyr er mus, hare, rådyr, storfe, og kjæledyr som katt og hund. Rådyr, elg og hjort er viktige verter for den voksne, eggleggende flått, så der det er mange hjortedyr er det også mye flått.

Vaksine under utvikling

Det Østerrikske firmaet Baxter vaccines er i gang med å utvikle en vaksine mot de *Lyme borreliose* vari antene som hyppigst gir sykdom hos mennesker i Europa. En tidligere vaksine produsert i USA er trukket fra markedet på grunn av bivirkninger.